

SÜMEG ÉS VIDÉKE

Megjelenik minden vasárnap.

<p>Szerkesztőség és kiadóhivatal: Sümege, Horvát Gábor könyvkereskedésében.</p>	<p>Előfizetési árak: Egész évre 8 K., félévre 4 K., negyedévre 2 K. — Egyes szám ára 20 fillér.</p>	<p>Hirdetések egység szerint. A nyílt tér sora 1 korona.</p>
--	--	---

»Honom szébblelkű asszonyaihoz.«

(V. L.) Milyen különös fordulása az időnek, hogy az a nyári vezércikk, amely egy előkelő budapesti napilapban *Honunk szebb lelkű asszonyaihoz* címmel látott napvilágot, még ma is vezető témája a társaságnak. Mindenesetre nagy kérdést érintett a cikkíró és mindenesetre fájó szövegre tette a kezét. Mert az emberek sajogva vallják, hogy a cikknek minden szava aranyigazság. Pedig a kérdés nem is új. A hatalmas Augusztus alatt Horácius megdaldolta a non ebur, neque aureumot, az aranyközéput dicséretét, a fényűzés társadalmi, erkölcsi rombolását, mely ennek a hatalmas és azóta hozzáfogható nem volt nagy imperiumnak sírját ásta.

A fényűzésért, mely európai megamerikai nyavalya is, kicsiségéhez és szegénységéhez képest szörnyű áldozatokat hoz a mi szép hazánk. Magam is tengerparton írom e sorokat, tehát éppen ott, melyet az a cikk, melyre előbb hivatkoztam, megbillent. Közvetlen impressióim vannak tehát. E tengerparton a társaság nyolevanöt százaléka magyar. Málnás, ismert gaz-

dag ember egy sincs köztünk. Ismert szegény ember annál több. És mit látok? Látom a délelőti selyempingyolát kecses és kevésbé kecses idomokon, a szélesperemű száz koronás kalapot délután a korzón s a többi »asszonyt pukkasztó« csodáját a drága öltözködésnek és bizony mondom, némelyik itt rangosan feszítő, gangosan billegő asszony férje kereseti viszonyait szinte az utolsó koronáig ismerem. Nem vagyok gyanakvó természet s a más ajtaja előtt sem szeretek sepregetni, de felteszem: Honnan? Micsoda sötét gondok előzik meg ezt a »fürdői flancot?« Hány takarekba vándorolt a váltó, míg a negy hónapos leszámítolásra elmehetett az asszony. Az én rangos és gangos asszony speciesem előtt is felvetődik a »Honom szébb lelkű asszonyaihoz« írt cikk. Ugyan jó idegei vannak a kicsikének. Mert még ő ágal legjobban. Bizony nagyon helyes volt már »bizonyos asszonyok« között szétütni. Nézze X-nét, nézze Y-nét, ahogy ez rázza a rongyot, az már vérlezítő. A magunk fajta egyszerű asszonynak jóformán csak a lesajnálás jut. Maguk az okai mindennek. Igenis maguk, mikor a csodálkozástól tágra nyílt szemükbe tekint. Mert maguknak csak az ilyen

»uccán rangos, otthon rongyos« kikaportozott flörtölő dámák imponálnak. Nézze, nézze, hogy törli magát ez után a Hömpölyginé után a sisere had. Ez igazán pukkasztó!

Az utóbbi szavakat a mélyen átértett keserűség érzésével vágta ki az én nekikeseredett asszonyom, aki egyébként mélyen megdöbbenett. Szörnyű elfogultság és a fényűzés örök beteg-ez a nő. Tudok a férje küldelmeiről és nehéz gondjairól, amelylyel azt a jó pár száz koronát felhajszolta, amiből most a feleség nyaral. Tudja maga a becézett kedves is, hogy olyan száz koronás kalap vonul hollófürteire, amelynek még egyetlen virága sincsen kifizetve. És szívet mardossa, hogy egész sereg nő tul tesz rajta, mert ő ezekhez képest nem elég káprázatos. És emiatt szenved szegény!

A középosztály tehát — legalább a városi elem — már egészen inficiálva van. Hol kell a fényűzés ellen mulhatatlanul megindítandó harcot kezdeni? Felülről. Majdnem azt mondhatnám: legfelülről. Mi ugy szeretjük a főrangú világot utánozni. Az egyszerű ruhahordást kezdje meg hát a felső tízezer. Ez talán divatot csinál lefelé is.

A tápéi csárda előtt. . . .

A tápéi csárda előtt
All egy betyár magába.
Nyakig piszkos, fülig sáros,
Könnyben uszik orcája . . .

Nagyot sohajt, nagyot dobbant,
Megemeli fokosát,
Megdöngöti a vén csárda
Vakolatlan sárfalát . . .

Kocsmárosné, drága szentem,
Imádságos angyalom!
Eresszen be, az angyalát,
Csufot teszek magamon!

Leiszom a csillagokat,
Menyországot, szenteket!
Úgy se tud már emberfia
Vigasztalni engemet . . .

Eliszom az üdvösségem,
Legutolsó garasom!
Cifra szűrőm, fokosomat,
Rojtos ingem, kalapom . . .

Vigat huzzál, nagyon vigat,
Nem csalt meg a szeretőm,
Nem is csal meg . . . tegnap óta
Künn nyugszik a temetőn . . .

P.

A gyilkos.

A párnák által gyámolított vézna test, az égő pir a beesett arcon, a ragyogó, tűzben égő szem s az a ziháló mell elég érthetően beszéltek el a történetét. Talán a végzet volt, mely azt rendelte, hogy Barta Tivadar akkor hagyja el a siralomvölgyet, mikor a közönség megismerte volna, még pedig munkája révén, termékeny, alkotó szellemét.

Odakint a sötét decemberi nap nyugovóra szállt. Az éles csapkodó szél s a borús égboltozat hóvizatart jószolt az éjszakára. A barátságos tűz, mely a kandallóban lobogott, mégis némileg enyhítette a szoba szegényes voltát, mely a legszükségesebb butorabokon kívül egyéb csecsebecsékkel nem igen ékeskedett.

A kandalló mellett egy ember gubbaszkodott — most már jóformán egészen idegen a szegény asszonyra nézve. Immár több kienc évnel, hogy Barta elhagyta volt feleségét, gyermekét: ma tért vissza csak; éppen ma este — talán ezt is a végzet rendelte így — hogy feleségét meghalni lássa.

Erot véve tehetlenségén, a nő könyökre támaszkodott s a férfi felé bámult. A kandalló tüze elég világosságot árasztott, hogy megvilágítsa annak az embernek összezsugorodott alakját. Ugyanaz az arc volt, melyet valaha régen oly jól ismert; de mennyire meg volt változva! A vérrrel aláfutott, felpuffadt vonások elég érthetően beszéltek. Iszákos embernek az arca volt az. Összeborzadt s visszahanyaltott.

— Sötétedik: gyújts csak gyertyát és tedd ide az ágyam mellé, aztán pedig, — tétovázott, de csak egy pillanatig — aztán pedig mondd el, hogy miért jöttél vissza.

Bizonytalan léptekkel közeledett a férj és úgy tett, amint neki az asszony meghagyta. A gyújtó kiesett a kezéből s odagurult a kéziratához, előre hajolt és élénken kérde:

— Mi az?

— Az enyém, — és az asszony a kéziratot betakarta mind a két kezével, mintha megakarna óvni a mohó pillantásoktól.

— Beszélj! A tied? S ki van már fizetve?

— Még nincs.

— Be van végezve?

— Be.

— Akkor hát megér egy csomó pénzt.

— Meg! megér egy csomó pénzt, — ismétle az asszony.

A férfi odaült az ágyhoz s örvendezve dörzsölgette a kezét.

Barta Tivadar gyíllölte a munkát, egész élete története arról szólt, mint lehessen, azt kikerülni; de végre is mindenből kifogyott és úgy látszott, nem marad számára más menedék, mint a dologház. Most minden megváltozott, mert hiszen elég józan volt annak a megértésére, hogy egy kis vagyon az, ami itt kezéigében fekszik. A pénz itall jelentett neki s életében semmi sem bírt oly értékkel, mint az itall; csakis ez volt érdemes az élet nyülgének elviselésére.

Szemével még mindig ujonnan fölfedezett kincsén csüggve elővette a pálinkás üveget és magába öntötte annak égető tartalmát.

Gyöngesége dacára az asszony utálattal

Minden nemzet első lángelméi a takarékoság erényét prédikálják s a fényűzésnek üzennek hadat. Bilow hattyudalában erről beszél, egy francia miniszter felolvasó útra megy, hogy az egyszerűség dogmáját hirdesse. Pedig a német és francia nemzet gazdag. Bizonyos, hogy mi elsenyvedünk, ha így haladunk. A fényűzés megöli erkölcsünket, kikezdi becsületünket, alámossa családi boldogságunkat. Legnagyobb javaink vannak vesztélyben — Honom szebblelkű asszonyai! — van-e még erőnk visszatermi az egyszerűhöz, amiben édes anyánk felnevelt? Ha nincs, úgy e nemzet pusztulása bizonyos. Mint ahogy Róma is megszűnt, mert a fényűzéstől bekövetkezett rombolásnak a világhódító nemzet sem állhatott ellent.

A megye multja és jelene.

A megyének mai, pozitív jogi állásáról a munka eddigi két kötetéből tehát csakis a területi viszonyok s a pénzügyek tekintetében nyerünk felvilágosítást. Erekynek idevonatkozó fejtegetései is a legszebb reményekre jogosítanak tervezett nagy munkája sikerére, mégis a megye mai jogi állása tekintetében a *Tanulmányok a vármegyei önkormányzat köréből* című kötetnek a főispán ellenőrző hatáskörét tárgyzó része (119—264. l.) az, mely e reménynek legbiztosabb alapját szolgáltatja, mert teljes bepillantást enged Erekynek közjogi és közigazgatásjogi műhelyébe és egyben a megye jogállásának legfontosabb vonatkozásait, azt, amelyben az államkormányhoz áll, oly szakszerűen, alaposan világítja meg.

A közigazgatás menetének teljes ismeretével, támaszkodva 1870-iki és 1886-iki törvényhatósági törvényeink parlamenti tárgyalásaira, a jogászai technika fegyvereivel minden irányban elemzi s bírálja a főispán jog-

állítását. A törvény elszórt rendelkezéseit, a főispánnak röviden jelzett jogosítványait, a megye különböző szerveinek (közgyűlés, közigazgatási bizottság, tisztviselők ellátási hatóságok) hatásköreit Ereky egyaránt elemző és összefoglaló elméje egységes jogrend szerré bírja átalakítani.

A főispáni hatáskört illető tanulmány epoly nyeresége pozitív jogi irodalmunknak, mint a megye területi és pénzügyi állására vonatkozó az első kötetben.

Ereky kutatásaiban a tételes jog tisztázása, rendszerezése mellett azonban jelentékeny helyet foglal el a jog racionális és hatásainak kutatása. Nemcsak a közigazgatás és bírászkodás, hanem a törvényhozás álláspontjáról, mint politikai is nézi az intézményt s a politikai mérőserpenyőbe is beleveti.

Kimutatja a megyék területi alakulásának minden jó közigazgatással ellenkezését, számszerűleg bizonyítja, hogy a megyék mai területi viszonyai mellett valódi önkormányzat nem lehet, mert a kisebb megyék a maguk gazdasági erejéből fenn nem állhatnak, tehát az összeseknek az államkincstártól kell kártartani, ami teljes függésükre vezet.

Pénzügyi önállóságuk hozza magával, hogy a megyének nincs önálló közigazgatási hatásköre.

Hasztalan tástázzuk tehát körül — mondja Ereky — azt, ami nincs, a közigazgatási hatáskört, biztosítékokkal, ez önvédelmi eszközök tulajdonképp értéktelenek.

De nem lehet önkormányzatunk annál fogva sem, mert a megyék közigazgatási hatásköre a főispánok tetszésének van kiszolgáltatva. «Törvényhatósági bizottságaink csak annyiban szervei az önkormányzatnak, amennyiben a főispánok felterjesztés elrendelésére, a miniszterek pedig az adminisztratív tutela gyakorlására... nem hajlandók.» «Joguk, hogy bármely jelentéktelen ügyben is tényleg ők határozzanak, mindig a főispánnak, illetve a miniszternek bon pláisirjétől van feltételezve.» «Önkormányzatunk látszólagos voltát egy egész Európában páratlanul nagy kiterjedésű, valóságos központosítás tetézi be.» (*Tanulmányok* 247 l.)

Ezen az állapotban az 1907. L. t.-c sem segített, mert a közigazgatási bíróság megsemmisítheti ugyan a miniszter határozatát,

fordul el tőle. Kitalálta gondolatait, de hát a szomszédokkal közlendő végrendelete majd halomra dönti a terveket.

Nagynehezen fölemelkedett és beszélni kezdett:

— Már jó ideje tudom, hogy meg kell halnom. Nagy fáradságomba került bevégeznem ezt a könyvet. De hisz még nagyobb lesz az értéke, ha meghaltam és minden fillérre szüksége lesz szegény Edit gyermekemnek, ha én nem leszek már, pedig nem sokára el kell költözöm.

Még többet is akart mondani, de elfogta a köhögés s a roham után egészen ki volt merülve.

Barta Tivadar nem felelt, csak a palackot szorongatta keze között s arcán az ittaság hülye mosolya lilt.

Egyedüli gondolata az volt, hogy miképpen vegye birtokába azt az értekes kéziratot; csak hogy a feje annyira tele volt itallal, hogy más gondolat bele sem fért, csak az, hogy most hozzányulnia nem szabad, holnap pedig már késő lenne.

Az ágy felé tekintett; azt a köhögési rohamot az önkívület egy neme követte.

Felkapja e azt a kéziratkezcset s kerekelt oldjon vele?

Az izzadság nagy csöppekben tört ki homlokán, mikor ezt dadogta:

— Hadd nyissam csak ki ezt az ablakot, átkozott hőség van.

A nő annyira ki volt merülve, hogy alig birt tudomással a jelenlétéről; a hangja azonban mintha magához térítette volna.

— Ne tedd, ne tedd, — suttogá — ha csak azt nem akarod, hogy itt haljak meg elötted. Az orvos azt mondta, hogy jelenlegi állapotommal ez a halállal volna egyenlő.

A férje ott állott s az ittas ember komoly-

ságával bámult feléje. Majd hirtelen gondolat tört magának utat elhomályosult agyán.

Bizonytalan léptekkel végigment a szobán s buta, ostoba arca megelégedéstől vigyorgott.

Lassan, vigyázva kitérte mindakét ablakablakot. A hideg szél egész hulláma csapott be az ablakon, apró hóhelyeket rántva be magával.

Az éjjeli hideg levegő a részeges embert némileg kijózanítani látszott s amint összerázkódva, tehetetlenül ott állott a hideg léghuzamban, az iszony önkéntelen kifejezése rajzolódott le az arcán.

Barta Izabella ott feküdt az ágyon: a hideg átjárta beteg, haldokló testét. Sokkal gyengébb volt, hogy beszélhetett volna: de csak úgy, kapkodott a levegő után. S az éjszonyuan hosszú órái lassan, lassan elmúltak.

A hajnal első pirkadásánál a haldokló asszony az élettel való utolsó küzdelmében két karját szétvetette s emellett fellökte a gyertyatartót.

A vétkes, bűnös gazember a sötétben hagyatva azt képzelte, mintha az ágy mellett valami kékes lángot venne észre s félelmében, hogy a kísérteties látványtól megszabadulhasson, két kezébe takarta arcát. Most a gyertya kialudt s valami égett szag terjedt szét a szobában.

Barta észrevette most, mi történt; bösz ordítással előrerohant, hogy eloltsa az égő kéziratot. De már késő volt. A láng elvégezve munkáját s a halott asszony könyvéből nem maradt hátra egyéb, mint az elégett munka lapjaiból egy marék hamu.

Szombatos Elemér.

de annak megisméllését meg nem akadályozhatja.

Ha a nagy főispáni hatalom ellenére van önkormányzatunk, ezt csak annak köszönhetjük, hogy a főispáni hatalom kezelése nem hivatalnokot illet, ki azzal élni tudna, hanem méltóságot, aki vele élni nem tud.

Megyéinknek ellenmondásokkal teljes függést mutató állását világosan látja Ereky, de változhatatlannak tekinti, amíg Ausztriával szemben gazdaságilag, a nemzetiségekkel szemben számszerűleg meg nem erősödünk. (I. köt., 130—135. l.) A passzív rezisztenciának, a tisztviselők választásának, a megyei területek képtelenségeinek ez okonál fogva kell fennállainok.

Legislatív szempontból Erekyt, mint politikust, tehát mégis a százados magyar hagyomány s ennek a legutóbbi pár évben új életre kelt túlságai tartják fogva. Elismeri (I. köt., 131. l.) közigazgatásunk félrendszabályait, önkormányzatunknak valóban magyar vonásait, melyek majd központosításra, majd decentralizációra sarkalják a törvényhozót és teljesen egyik irányzatot sem engedik érvényre emelkedni. Panaszkodva említi (*Tanulmányok* 264. l.) törvényhozásunknak évszázados legnagyobb fogyatkozását, hogy majdnem valamennyi intézményünk szabályozásánál a külsőségekre fekteti a súlyt, nem pedig a lényegre.

Könnyű volna rámutatni e hagyomány tévességére, bizonyítani, hogy ha adó nemzetek jó közigazgatás nélkül el nem lehetnek, hogy elnyomott népek mint bírnak társadalmi erősödés által állami létre emelkedni. A cseh nép például, minden önkormányzati védőbástyák nélkül, hogyan tör előre a hivatalnoki rendszer uralma alatt.

Szép munkájának e politikai gyengéjére rámutatni elég. Érvéles, bizonyítás itt ok nélkül, mert az ellenmondást Erekynek saját éleslátása s a hagyományos magyar vonásokhoz ragaszkodása közt valóban más nem magyarázza, mint a költővel szólva:

Magyar természet öröklötte,
Már így van több száz éven át.

A Budapesti Szemléből. — a.

Forgács.

A Balaton zalai partján is végig dübörög a vasút. Mikor megnyitották, az egész ország figyelme ide irányult erre a legszebb vidékre, amelyre Graayként — Isten könnye cseppent le. Nagy újságok, kis újságok fölhurozták a lantjukat és lelkes dítrambokat írtak a zalai Balatonról és vidékéről.

En már a megnyitás napjára süthá vetetem a tollat, hogy annyi kemény munka után puha, bár rövid, vakációt élvezzek. Nem is láttam a megnyitó ünnepből egyebet mint a tapolcai, lobogokkal díszített állomást. Azután onnan a somogyi Balaton hullámaiból vékony, homályos füstfelhőt, amint végig uszott a tulsó zalai part változatos hegyei és a Balaton széle között.

Igy az én énekem elmaradt.

Irok most helyette száraz prózát. Jobban is hozzám illik, aki rendszeren vezércikkben utazom.

Tapolca forgalmát ráris föllendítette az új vasút. Mikor egyszer három vonat érkezik meg Budapest, Sümeg és Keszthely felől, olyan sokadalom, sürgés-forgás van, hogy utas és vasutas egyaránt idegessé válik.

Emiatt ott is rekedtem vagy heted nappal Tapolcán. Világéletemben először. Mert a kikiáltó vasutas elfeledte a váróterembe bekiáltani: Lesencetomaj, Sümeg, Ukk felé tessék beszállani.

A tapolcai állomás már most is szűk a forgalom lebonyolítására. Biz ezt tudhatták volna a tapolca—börgöndi vasút építésekor is s egyidejűleg tágtíhatták volna rajta.

Mi sümegiek jegyet akár tőlünk, akár amonnan Tapolcántól csakis Tapolcáig kapunk. Így kénytelenek vagyunk Tapolcán ismét bajlódni a jegyváltással. Elég baj-

lódás, mikor egyes forgalmasabb napokon csendőrök tartják fenn a rendet a pénztár előtt.

Hát evvel a dupla jegyváltással minek zaklatják az utasokat és minek szaporítják a vasutasok amúgy is sok dolgát?

*

Furcsa dolog, hogy Sümeghez messzebb van Tapolca, mint Tapolcához Sümeg. Ez persze rejtélynek tűnik föl De hát majd megmagyarázom.

Ha te Sümegről Tapolcára utazol s van ábrázatoddal ellátott igazolványod, fizetsz fél jegyért 40 fillért. Ha viszont Tapolcáról jössz Sümegre, fizetsz 30 fillért. E szerint igazam van: Sümegtől 10 fillérnyi úttal messzebb esik Tapolca, mint megfordítva. Tegyen róla, aki tehet.

*

A zalai Balaton vasútja nemcsak a zalai partot nyitotta meg Sümeg és vidékének, hanem a somogyit is. Most egy-kettőre a tulsó parton lehetünk, nem kell lekerülnünk Keszthelynek, Balatonszentgyörgynek.

Elmegyünk Badacsonyra, Révfülöpre, hová s a gőzhajó átlahog velünk Somogyországba. Megtakarítunk vagy 4 óra 20 pernyi időt s unalmas várakozást.

Nemde, nagy előny ez!

Utazunk hát erre. Az út fölséges szép, az utazás kellemes. Evvel a balatoni hajózást is támogatjuk. Akkor azután jobban kifejlődik a balatontavi gőzhajózás.

Különbözik már az idén is szaporította a társaság egyvel hajói számát, a Kisfaludyal. De akkor lesz csak eleven a balatoni hajózás, ha naponként fél órától fél órára indulnak a hajók egyik partról a másikra s mindig lesz kellő számos utas is.

Most még csak úgy eselengnek az utasok. Bizonyosan ezen is segít majd az új vasút.

Bárd.

H I R E K .

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Porelus Antal* nagykanizsai állami elemi iskolai tanítót az ottani állami elemi iskolák második körzetének igazgatójává nevezte ki.

— **Szabadságon.** *Süvegh János* a helybeli járásbírószék vezető bírójának folyó hó 5-én 6 hetit, *Vizkelety Árpád dr.* szolgabíró pedig f. hó 6-án 4 hetit szabadságra távozott. *Saághy János* járásbíró folyó hó 4-én szabadságáról hazaérkezett s hivatala vezetését átvette.

— **Pápa-devecser-sümegi vasút.** Az évek óta vajdó pápa-devecser-sümegi vasút kiépítése érdekében végre Pápán is történt valami. A napokban Pápa város állandó választmánya foglalkozott a vasút ügyével és 100 ezer korona törzsrészevény jegyzését javasolja a képviselő-testületnek. Laptársunk a *Pápai Lapok* írja: Ismeretes, hogy *Fabian Lajos* és *Rechnitz Béla* évekként ezúttal külön-külön engedélyt nyert egy Pápáról kiinduló helyiérdekű vasútra s az engedélyesek kérvénnyel fordultak Pápa város hatóságához, melyben segélyért folyamodtak. Ezeket a kérvényeket akkor a városi tanács kiadta az állandó választmánynak. Ez folyó évi július hó 20-án vette tárgyalás alá a kérvényeket. Az ügy körül hosszabb vita fejlődött, amelyben legalaposabban *Bartholomaeus István* fejtegette a *Rechnitz Béla* által tervezett pápa-devecser-sümegi vasút szükségességét, indítványozván, hogy a város iparkodjék erre a vasútra áldozatát mielőbb meghozni, nehogy a részleges kiépítés következtében elveszítse mindazon előnyöket, melyeket a vasúthoz jogosan fűzhet. Ezekre való tekintettel az állandó választmány egyhangúlag kimondotta, miután az engedélyesek közül *Rechnitz Béla* kérelmét tartja a városra nézve legelőnyösebbnek, 100 ezer korona törzsrészevény jegyzését javasolja a képviselő-testületnek azzal a kikötéssel, hogy Pápa városa a vasút igazgatóságában egy taggal képviselve legyen, a gépház, fűtőház és osztálymérnökség Pápán legyen,

továbbá a menetrend Pápa város reggeli piaci érdekeinek megfelelőleg állapítsák meg.

— **Tanítógyűlés.** A Zalamegyei Általános Tanítótestület 1909. évi augusztus 26-án d. e. 9 órakor Keszthelyen a városkúza dísztermében tartja közgyűlését a következő tárgysorozattal: 1. Jelentés a központi választmány két évi működéséről. 2. Boda Béla rigácsi tanító bemutatja és ismerteti az általa feltalált számológépet. 3. Németh György, díszeli tanítónak *A hazaszeretetre való nevelés* című felolvasása. 4. Indítványok.

— **Országos Szent-István ünnep a Margitszigeten.** A Szent-István nappal kapcsolatban augusztus 21-én, szombaton országos ünnepet rendez a *Dunántúli Közművelődési Egyesület*, melynek élén *Szell Kálmán*, *Pallavicini Ede* ögróf és *Rákosi Jenő* állanak. Az ünnep napjára a Fővárosi Közmunkák Tanácsa átengedte az egész Margitszigetet és egy százas bizottság dolgozik állandóan az országos ünnep előkészítő munkálatain. Minden jel arra vall, hogy az ünnep a legfényesebb keretekben fog lefolyni. Reggeli 8 órától éjjeli 12 óráig a legkülönbözőbb atlétikai, művészeti és egyéb látványosságokban lesz alkalma gyönyörködni mind a fővárosi, mind a Szent-István napjára Budapestre ránduló vidéki közönségnek s az összes látványosságokért mindössze 1 korona belépődíj lesz a Margitszigetre az ünnep napján. Az ünnepségnek egyik valóban ritka és páratlanul álló vonzó része lesz az a nagy nemzetközi atlétikai viadal, amelyet a Magyar Atlétikai Klub rendez az ünnepség délutánján a margitszigeti sportpályán s amely teljesen ingyen fog alkalmat szolgáltatni főleg a vidékről felrándulóknak arra, hogy olyan nemzetközi sporteseményben legyen részük, aminő a legnagyobb ritkaságok közé tartozik. A verseny, mely 11 számból áll, nemcsak szenzációja lesz az 1909. évnél, hanem társadalmi szempontból is kiemelkedő eseményt fog képezni. A néplünnep a Margitszigeten egyik festői részén, művészi dekorációkból plasztikusan felállított házak között a magyar faluban fog lefolyni. A faluban lesznek pitvaros galambházak, futókás virágos kertek, oszloplépcsős folyosóval, az udvarokban csűrrel, gerendás padlással. Háttérben magyar stílusú kerítések mögött lesz a templom. A perspektivikus sötétség előtt fog állani a községkúpa és a posta. Odább, verandás házak előtt falusi lócák csalogatják a járókat. Itt fognak gyülekezni délután 3 órakor azok a gyermekek, akik a szépségversenyben részt vesznek. A szépségverseny eredménye délután fél 5 órakor lesz kihirdetve. A három legszébb leány és fiú értékes ajándékban részesül. A női szépségverseny szavazás útján folyik és minden fél órában kidobolja a kisbíró, kire mennyi szavazat esett. A falu piacán 10 méteres mély gémeskútban 5000 db emléktárgy lesz, ebből mindenki szerencséséül kihálászhatja az ott lévő horgonyos pártával. A falutól nem messze lesz a női és férfi céllövő verseny három díjjal. Itt az ünnep reggelén gyakorolhatja magát bárki a céllövésben. A délutáni célversenyen a nagypublikum is részt vehet. A céllövő versenyt *Somló Sárika*, a szimfonikus akadémiák igazgatójának leánya vezeti, aki maga is számos első díjat nyert. Mint új dolog, nappali tűzijáték fogja a közönséget gyönyörködtetni, ez méreteiben egészen rendkívüli lesz s alkalmas fog szolgálni annak igazolására, hogy világos nappal is lehet nagyszabású tűzijátékot rendezni. Mindennemű felvilágosítással a Dunántúli Közművelődési Egyesület főtitkári irodája szolgál (Budapest, VII. Dohány-utca 39. sz.), ahol 82-82 telefonszám alatt bárki felvilágosítást nyerhet.

— **Deák emléktábla.** Csabrendekén *Tirányi Ferenc* házára az 1867-iki kiegyezés emlékére *Deák Ferencnek* emléktáblát fognak elhelyezni.

— **Magyarország termése.** A földművelésügyi minisztérium jelentése szerint az idén hazánkban 34,022,000 q buza, 11,866,000 q rozs, 14,564,000 q árpa és 12,959,000 q zab terem. A buza termése majd nyolcadéltől millió métermázsával a tavali mögött marad.

— **A Zalamegyei Ált. Tanítótestület** elnöksége felkéri azokat a kartársakat, kik a f. évi augusztus 26-án Keszthelyen tartandó közgyűlésen részt venni óhajtanak, hogy elszállásolásuk iránt f. hó 22-ig *Murai Lajos* keszthelyi közs. iskolai igazgatóhoz forduljanak.

— **Pályázatok.** A vármegye alispánja a lemondás következtében megüresedett sümegi hordójelző állásra augusztus 20-iki határidővel pályázatot hirdet. Fizetése 600 K és 300 K általány. *Malatinszky Lajos* zalaszentgróti főszolgabíró a zalabéri segédjegyzői állásra hirdet pályázatot. Határidő augusztus 20-iki. A választás augusztus 31-én d. e. 9 órakor a zalabéri körjegyző irodájában lesz. Fizetése 1000 K.

— **A második ovó építése.** A város megkérte a vallás és közoktatásügyi minisztert, hogy a második kisdudovát is építse az állam. Mint értesülünk, a miniszter a kérelemnek helyt adott amennyiből, hogy a városnak csakis a volt községi kisdudovát tartásának költségével kell az építéshez hozzájárulnia.

— **A szőlő Zalában.** A hivatalos jelentés következőképpen emlékezik meg a zalai szőlőkről: Zala vármegye területén a szőlőben ezideig elemi kár nem fordult elő. A peronospora az elkésletlen permetezett szőlőkben időlépett ugyan, de csak jelentéktelen károkat okozott. A szőlő szépen fejlődik, igen jó közepes, helyenként (például a Muraközben) bő termés várható.

— **A régi tizforintosok.** A régi, 1880 május 1-iki kelettel kibocsátott tizforintosokat még csak aug. 31-ig cserélik be a magyar-osztrák bank főintézetéi. Augusztus 31-ike után ezek a régi bankok teljesen értéktelen papírossá válnak.

— **A tüdővész pusztítása hazánkban.** A belügyminiszter jelentése szerint 1907-ben Magyarországon tüdővészben elhalt 68,125, a magyar birodalomban 1909 március havában 7542, egyén a dunántúli eskü 977. Törvényhatóság szerint csoportosítva e halálesetek a következőképp oszoltak meg: Baranya vármegye 104, Pécs város 13, Fejér vármegye 64, Székesfehérvár város 17, Győr vármegye 31, Győr város 23, Komárom vármegye 71, Komárom város 6, Moson vármegye 40, Somogy vármegye 16, Sopron vármegye 88, Sopron város 6, Tolna vármegye 87, Vas vármegye — Veszprém vármegye 93, Zala vármegye 173.

— **Közszemlén.** Közhirre teszem, hogy Sümeg nagyközség 1910. évre szőlő közszemlén a közszemlén 15 napon át közszemlén van. Sümeg 1909 aug. 4-én. *György Elek* jegyző.

— **Uj golyó a gyalogsági fegyverhez.** A hadvezetőség a legutóbbi időben kísérleteket végzett a gyalogság számára készülő újfajta lövedékekkel, amely az ugyanevezett próba lövés céljára szolgál. A gyalogság gyakran már az ellenségtől való nagyobb távolságra kénytelen a tüzelést megkezdeni, ezeken a nagyobb távolságokon azonban a lövedékek lecsapódása, különösen puhább talajon igen nehezen figyelhető meg, nehezen lehet megállapítani a lövés eredményét. Nagyon jelentékeny katonai értéke van tehát az olyan lövedéknek, amely láthatóan csapódik le, amelynek segítségével tehát megmérhető a lövés távolsága. Az a próbálódás, amelyet a hadvezetőség kipróbált, füstöt adó anyaggal van megtöltve, mely a lecsapódáskor meggyullad és észrevehető füstgomolyt bocsát ki magából. Akkor, ha nagyobb csapat egyszerre löv, természetesen még könnyebben ellenőrizhető, vajjon a lövedékek a célba találtak-e. A kísérleteket az új lövedékek folytatják és meglehet, hogy nemsokára az egész gyalogságot ellátják az új lövedékekkel.

— **Ujítás a katonai behívókon.** A katonasághoz behívott tartalékosok idáig jegyet voltak kénytelenek váltani az állomásokon, ha ezredükhöz behívták őket. Ez sok embernek nehézséget is okozott, — kivált ha messzebb vidékre utazott — ha esetleg kifogyott a pénzből. Ezért igen dicséretes újítást hozott be a hadvezetőség, az 1. i.

hogy a behívó egyuttal utazási jegyül is szolgál. A behívotnak csak le kell bélyegeztetni az állomáson, hol felszáll a vonatra, katonai behívó jegyét s azzal mint vasuti jeggyel utazhatik.

Borhamisítók italmérési engedélyének elvonása. A borhamisításnak és hamisított bor forgalombahozatalának tilalmazásáról szóló új törvény a dolog természetéből folyólag, különösen szigorúan bánik el a kincstári jogszabályok birtokosaival, a kimérőkkel és a kismértékben való elárúsítókkal. Ezeket, ha bort hamisítanak, vagy hamisított bort hoznak forgalomba vagy tartanak készletben, 8 naptól 3 hónapig tartó elzárásra, továbbá 10 koronától 100 koronáig terjedő pénzbüntetéssel, végre az italmérési engedélynek feltétlen elvonásával sújta. Kimondja még azt is, hogy az italmérési engedélyt öt éven belül vissza nem kaphatják. A kimérők és kis mértékben elárúsítók a borhamisítási törvénybe ütköző, kevésbé súlyos kihágások miatt is elveszítik italmérési engedélyüket. De ezeknél a kihágóknál nem kötelező az engedély elvonása. A pénzügyminiszter most figyelmezteti a pénzügyigazgatóságokat, hogy az italmérési anyakönyv függelékeként vezessenek nyilvántartást azokról az egyénekről, akiknek borhamisítás miatt elvont italmérési engedélye 5 éven belül vissza nem adható.

Szőlősgazdák figyelmebe. Időszakonként felmerülő ama hírrel ijesztetik a szőlősgazdákat, hogy itt vagy amott valami pusztító szőlőbetegség ütötte fel a fejét. Ilyenkor, mikor a szőlősgazdák a legérzékenyebbek, hamar talál hiteltre az a híresztelés is, hogy az ország egyik-másik vidékén már az u. n. fekete rothadás (black-rot) is, ez a veszedelmes szőlőbetegség is, mely Franciaországban nagy kiterjedésű szőlőtelepeket tett tönkre, már felütötte a idejét. Hát ez egyszerűen nem igaz. Mindazonáltal jó tudni a magyar szőlősgazdáknak, hogy ha telepeiken valami gyanús szőlőbetegséget észlelnek, forduljanak az Ampeologiai Intézet igazgatóságához, mely minden egyes esetben díjtalanul ad felvilágosítást. Címe: Budapest, II., Debrői-út 15.

Perselytörő. A József kir. herceg szanatorium egyesülete perselyeket helyezett el többek között Orbán István helybeli kávéházában is. Az udvaron volt perselyek közül a nyár folyamán kettőt feltörték s tartalmát elvitték. A héten azután Jankó Lajos, a kávéházban alkalmazott fiú rajtacsipő Bende Jancsi kőműves napszámot, 14-15 éves fiút, amint az egyik perselyt fával föltörte s kiürítette. A perselyben mindössze 31 fillér volt, ezt átadták Epstein Vilmosnénak, a szanatorium helybeli elnökének, a fiút pedig följelentették.

Jégvert fák gondozása. A fiatal fáknak jégverés folytán megsérült kergét, úgy a törzsön mint az ágakon agyagból és marhatrágyából készült péppel kell bemázolni jó vastagon és pedig mielőbb, nehogy a forró nap heve a megsebzett helyen a gyenge sejteket kiszáritsa. Ősszel azután, mikor már a levelek lehullottak és a nedvkeringés is megszűnt — de még a fagyok beállta előtt, hozzá kell látni a sebeknek orvoslásához, legyenek azok akár egészen, akár felig behegedve, a burkolata még olyan puha, hogy azt a fagy könnyen föl szívja. A még egészen be nem hegedt sebeket fakátránnyal kenjük be, azután az egészet újból mázoljuk be agyag és trágyából készült péppel. A nagyon megsérült ágakat ahhoz képest, amilyen a sérülésük, vissza kell nyesni olyan módon, hogy azután a legszélöse szemből a koronához illő új hajtást nevelhessünk. A vágások helyét ugyancsak be kell kátrányozni.

A városi elővásárlások és a gazdaasszonyok. Tudjuk azt, hogy a ma gazdaasszonyaink nem szoktak korán kelni. Szóval az előbb a cselédekkel pörölnek, azután toalettel végeznek s úgy indulnak el bevásárolni a piacra. Természetes, hogy így méregdrágán vesznek mindent. Megmondjuk miért. Mert a kofák addig minden elképzelhetőt megvettek s a gazdaasszonyok nem di-

veitő kofáktól szerzik be a háztartáshoz valókat. Bezzeg, ha korábban kelnének s a kofáknak meghatározott reggeli hat-hét óra előtt mennének ki a piacra, sokkal olcsóbban jutnának hozzá az élelmiszerekhez.

Az osztrák kétféjű sas eredete. A kétféjű sas tudvalevőleg eredetileg nem volt Ausztria címere, hanem az egykori német császárok és királyok egyfejtű sasának régi cimereiből keletkezett. Így találjuk azt Zsigmond (1411-1437) idejében a pecséteken, pénzekon és a zászlókon feltüntetve. Még pedig a fekete sas aranymezőn volt ábrázolva. De később az az óhaj merült föl, hogy a német császár és a német király között, akit a pápa nem koronázott meg, külömbeséget kell tenni cimereleg is. Még pedig a római német császár, akit a pápa megkoronázott és aki a német hercegek közül választott német király is volt, kettős hatalom után az egyfejtű sast kettősen használja. De minthogy a két egymásmellé helyezett sas cimereleg nem volt szép, másrészt igen nagy helyet foglalt el, a cimerekészítő úgy segített a dolgon, hogy a két sast függélyesen ketté vágta és a fejes részeket egy-egy összeillesztette, amint ez már keleti himzésekben is elő fordult. Ezt a fekete kétféjű sast arany mezőn, Zsigmond óta a német császárok cimereül is használták. Míg ellenben a német királyok az egyfejtű sast megtartották. Idővel ezt a Habsburgok mellőzték és csak a kétféjtű használták. A kétféjtű sas jobb karmaiban a jogart és kardot, a balkarmaiban a keresztet díszített birodalmi almát tartotta. Így vették át ezt a régi római császárság megszűnése után Ausztria cimereül.

A puska. Töröki János 18 éves és Sáfár János 17 éves fia augusztus 1-én délután künn voltak Sáfárék nemesvitai szőlőjében. A hajlékban ott függött a Sáfár rozoga puskája. Töröki levette a fegyvert s egy nála volt töltényt beledugott, anélkül hogy társa ezt látta volna. Azután próbálgatta a puskát. Sáfár kivette a kezéből s meg akarta igazítani. Eközben a fegyver elcsúszott s Töröki Ferinek az egész fejeletjét elvitte. Ez délután 5 óra tájban történt. Esti 10 óráig szenvedett a szerencsétlen fiatal ember, míg megkönyörült rajta a halál.

Milyen legyen az arab paripa? Régi arab költészeti hagyomány szerint az arab paripának olyannak kell lennie, hogy a nőiől örökölje a széles mellét, a teli csipőt, hosszú haját (sörényt), a szarvastól a fejet és lábat, a rókától a fület, farkat, a gazellától a szemet, orrlukát s az ugrás ügyességét, az oroszlántól a testtartást és bátorságot, a kígyótól az éleslátást és a szép fordulatokat, az ösvértől az erőt, kitartást és a lábat, a nyultól a gyorsaságot és ügyességet, a farkasiól a torkot, a nyakat és a hallást. Ha mindez megvan benne, tökéletes ló lesz.

Nagy tűz Taliándörögden. A vi-
gyázatlan és felügyelet nélkül hagyott gyermekek játékaiknak ismét egy szomorú példája a héten Taliándörögden pusztított tüzvész. Két kis gyermek kenyérsütést játszott és ehhez tüzet raktak, amittől csakhamar lángbaborult a rajta s a nagy szélben gyorsan terjedt a tűz egyik házról a másikra. A falu népe rémülve sietett a tűzhöz és megfeszített erővel dolgozott úgy az ottani, mint a szomszédos községek lakossága a tűz loka lizálásán. De mindezek dacára leégelt 14 lakónéz és melléképület mintegy 30 ezer korona értékben, amely biztosítás révén részben megtérül.

Kiadó lakás. Egy 3 szobából s a szükséges melléképületekből álló lakás kiadó. Felvilágosítás a kiadóhivataltól szerezhető.

Eladó. Két darab tájkép, széles plitűs rámban 1 m. hosszú, 80 cm. széles, 2 darab szentkép a tent említett módon. Cím a kiadóhivataltól.

Felelős szerkesztő: **Éles Károly.**
Laptulajdonos és kiadó: **Horvát Gábor.**

Szükségeiteinket a következő kereskedőknél és iparosoknál szerezzük be:

BAZSÓ SANDOR és FIA kovács és kocsigyártók. Árpád-ú.

BORSOS JENŐ úri és női cipész. Kész úri és női cipők. Kossuth-ucca.

BERETZKY GYULA fűszer-, liszt- és üvegáru-kereskedése.

BOHM PÁL kézmű-, divatáru kereskedése és vászon gyári raktára. Kossuth Lajos u.
CSIZMAZIA ISTVÁN vas- és fűszerkereskedése. Gazdasági magvak. Gazdasági gépek Kiszalud-Szállóval szemben.

DARNAY KÁLMÁN vas- és fűszerkereskedő Gazdasági gépek raktára. Régiségár.

FISCHER MÓR ecetszesz-, konyak- és likörgyáros, pálinkaüvegkereskedő. Mosó u.

HORVÁTH LAJOS borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca.

Id. HORVÁTH JÓZSEF úri és női cipész, Kossuth Lajos ucca. (Balasits-féle ház)

HULLAY LAJOS építőmester. Árpád-ucca 454 sz.

JANKÓ ÁRPÁD úri és női cipők. Márkus-féle Áruház mellett.

IOÓS ANTAL borbély és fodrász. Kossuth Lajos-ucca, Epstein-ház.

KEL. JENŐ bérkocsitulajdonos és vendéglős. Mihályfai ucca 82. sz.

KESZLER PÁL kocsigyártó és szobafestő. Mihályfai ucca.

KOVÁCS LAJOS férfi és női cipész üzlete. Gyógyszertár mellett.

KLAFFL LAJOS épület- és bútorszállító. Temetkezési vállalkozó. Nagy koporsó-raktár.

KLEIN MÓR pék üzlete. Hazai sörök raktára.

KOHN TESTVÉREK vaskereskedése, gépraktár. Kossuth Lajos-ucca.

KOVÁCS VILMOS vegyeskereskedő és korcsmáros. Mihályfai-ucca.

KORBÉLY FERENC süti üzlete. Árpád-ucca 287. sz.

KOVÁCS ZSIGMOND borbély és fodrász

LÖWY NŐVÉREK női ruha varrótérme Deák Ferenc ucca.

MAUTHNER SAMU vegyeskereskedő. Keszthelyi-ucca.

MÁRKUS SALAMON FIA áruháza. Kossuth Lajos-ucca.

MESTERHÁZY SÁNDOR vendéglős a Kiszalud-szálló tulajdonosa.

MÉSZÁROS SÁNDOR hentes. Kossuth Lajos-ucca.

ORBÁN ISTVÁN kávéháza. Kossuth-ucca

PÉNTZ MIHÁLY kőfaragómester, nagy sörkőraktár. Árpád-ucca.

PAULINYI JÓZSEF lisztkereskedés, gabonacsere. Flórián-tér és Árpád-ucca sarkán.

ROTHSCHILD SÁNDOR épület- és deszkakereskedő. Rendeki-ucca.

SCHNITZLER SAROLTA kézimunka üzlete és harisnyakötődéje. Kossuth-ucca.

SCHRÖDER JÓZSEF vasuti vendéglős.

SKALAK MIHÁLY vendéglős, Árpád-ucca.

SZIJARTÓ GYÖRGY templom-, szoba- és cimfestő. A plébánia templom mellett.

SZELESTEY GÉZA beszálló vendéglős az Arany-báránnyal szemben.

TASCHEK JÁNOS építőmester és vállalkozó. Váralja utca 35 szám. Major festő-féle ház.

TÓTH GYULA férfi- és gyermekruha raktára, Flórián-tér.

WÜRZBURGER JAKAB vegyes, porcellán- és üvegáru nagykereskedése.

**LEGJOBB MINŐSÉGŰ
HÁZAI
GYÁRTMÁNYÚ
OKMÁNY, IRÓ ÉS
FOGALMI PAPIROK**

KAPHATÓK MINDEN JOBB
PÁPIRKERESKEDÉSSEN

3358/1909 P. szám.

Hirdetmény.

A zalaegerszegi kir. törvényszék közhírré teszi, hogy POLGÁR JÓZSEF kir. közjegyző irodáját SÜMEGEN 1909 évi június hó 30-án megnyitotta.

Zalaegerszegen, 1909 évi július hó 19-én.

Dr. Degré Miklós s. k.
Dr. Ludányi s. k.

Eladó házak.

Sümege, az Árpád-uccában sütőde, a Városház-uccában magánlakásnak igen alkalmas ház azonnal bérbeadó, vagy eladó
Bővebbet: **Herczig Balint** nál Sümege.

Nyavalyatörés!

Ki nyavalyatörés, görcs és más ideges állapotban szenved, kérjen iratot, ingyen és bérmentve kapható a **szabd. hatygyógyosztár** által Majna-Frankfurt.

Hirdetéseket

jutányos áron felvesz
a kiadóhivatal.

Jóforgalmú

hentesüzlet

gyárak közelében, a főuccán, sarokházban teljes berendezéssel kedvező feltételek mellett örök áron eladó.

Értekezni lehet **Schröder**

Józsefnél, Sümege.

Lakások, gazdasági épületek

fedésére szolgáló vízathatlan

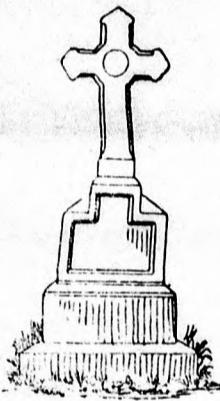
kátrányos fedőlemezt.**kátrányos pépszalagot****kátrányt** állandóan raktáron tart

és a legolcsóbban árusít

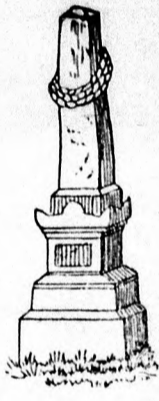
Würzburger Jakob, Sümege

Pentz Mihály

kőfaragómester Sümege.

Dús választék mindenféle sírkőben. Ugymint: márvány, gránit, szienit, labrador és porfirból. Síremlékeket, uti kereszteteket, szentháromság szobrokat, épület- és minden egyéb e szakmába vágó munkákat és javításokat jutányos áron elvállal és izléses kivitelben készít.

Egy jeles képzettségű szaksegédet hozatván,

fogorvosi műtermemben

mindenféle rágásra és beszédre alkalmas kaucsuk lemezű és lemez nélküli műdarabokat, arany koronákat, csapos fogakat, hidmunkákat a megrendelés napján elkészíték.

VIDÉKIEK MEGVÁRHATJÁK.

Hibás állású és tört darabokat 2 óra alatt kijavítok.

Öntött arany. égetett (nem utánczott) porcellán, platina, cement fogtömés.

Érzéstelenített fog- és gyökérhúzás!

Mérsékelt ár, több évi jótállás.

Rendelés d. e. 8-tól d. u. 6-ig.

Dr. Kóródi Simon fogorvos,

Pápa, Jókai Mór-utca, 16-ik szám. I. emelet (Blum-féle ház.)

Mindennemű
nyomtatványokat

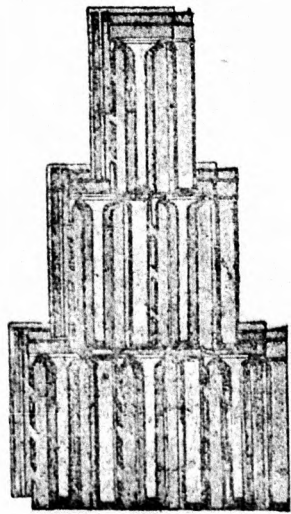
jutányos aron és izléses kivitelben készít

Horvát Gábor

könyvnyomdája Sümegen

Mindennemű
könyvkötőmunkák

elfogadtatnak

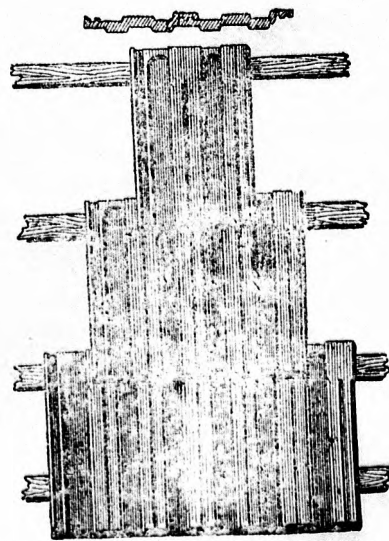

Bohn kikindai cserepe.

Saját érdekében
csak **BOHN**-féle
nagykikindai és zombolyai cserepet fogadjon el
és utasítson vissza más silány minőségű csere-
pet, mert

csak a **BOHN**-féle
cserep jutányos, szép és szakszerű fedőanyag.
Tessék mintát és árjegyzéket kérni.

Bohn-cserepgyár Zombolya.

Bohn zombolyai cserepe.